

แนวทางการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1

สิทธิกร นรินทร์,* สติพร เชาวนชัย,** และสำราญ มีแจ้ง***

มหาวิทยาลัยนเรศวร

ได้รับบทความ: 13 เมษายน 2568 ปรับปรุงแก้ไข: 19 มิถุนายน 2568 ตอรับการตีพิมพ์: 1 กรกฎาคม 2568

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียน และ 2. ศึกษาแนวทางการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ดำเนินการวิจัย 2 ขั้นตอนขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพการฟื้นฟูฯ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน 317 คน (ผู้บริหาร 36 คน และครู 281 คน) กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยตาราง Krejcie & Morgan และสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน เครื่องมือเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.97 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางการฟื้นฟูฯ ผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์ด้านการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ จำนวน 5 คน เครื่องมือเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1. การฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.67) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมและสุขภาวะที่ดีของผู้เรียน ($\bar{X} = 4.40$) และต่ำสุด คือ ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับบริบทความเปลี่ยนแปลง ($\bar{X} = 4.17$) และ 2. แนวทางการฟื้นฟูฯ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดแนวทางการประเมินและฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสอน เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน ชุมชน และผู้ปกครอง รวมทั้งให้ความสำคัญกับสุขภาพจิตของผู้เรียนผ่านการพัฒนาครูและการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการพัฒนาทั้งกายและใจอย่างยั่งยืน

คำสำคัญ: ภาวะถดถอยทางการเรียนรู้, แนวทาง, การฟื้นฟู

* นิสิตปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

*** รองศาสตราจารย์ ดร., คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

The Guidelines for Recovery Learning Loss of Students in School Under The Kamphaengphet Primary Educational Service Area Office 1

Sittikorn Narin,^{*} Sathiraporn Chaowachai,^{**} and Samran Mejang^{***}

Naresuan University

Received: April 13, 2025 Revised: June 19, 2025 Accepted: July 1, 2025

Abstract

This research aimed to 1. study the recovery of learning loss among students, and 2. study the guidelines for recovering learning loss among students in schools under the Kamphaeng Phet Primary Educational Service Area Office 1. The research was conducted in two phases. Phase 1 examined the current state of learning loss recovery. The sample consisted of 317 participants 36 school administrators and 281 teachers determined using the Krejcie & Morgan table and selected through proportional stratified random sampling, using districts as strata. The research instrument was a five-point rating scale questionnaire with an overall reliability coefficient of 0.97. Data were analyzed using means and standard deviations. Phase 2 examined the guidelines for learning loss recovery. The key informants were five experts with experience in recovering students' learning loss. The research instrument was a structured interview, and the data were analyzed using content analysis.

The findings revealed that 1. the recovery of learning loss among students was overall at a high level ($\bar{x} = 4.26$, S.D. = 0.67). The dimension with the highest mean was creating a positive environment and well-being for students ($\bar{x} = 4.40$), while the lowest was designing learning management appropriate to the changing context ($\bar{x} = 4.17$); and 2. the guidelines for learning loss recovery indicated that school administrators should establish approaches for assessing and recovering learning loss, promote the use of digital technology in teaching, strengthen relationships among schools, communities, and parents, and prioritize students' mental health through teacher development and collaboration with relevant agencies, in order to create an environment that fosters sustainable physical and mental development.

Keywords: Learning Loss, Guidelines, Recovery

^{*} Master Student of Education Administration, Faculty of Education, Naresuan University

^{**} Assistant Professor Dr., Faculty of Education, Naresuan University

^{***} Associate Professor Dr., Faculty of Education, Naresuan University

บทนำ

ในช่วงเวลาที่ผ่านมา ระบบการศึกษาในประเทศไทยได้เผชิญกับความท้าทายที่ไม่เคยมีมาก่อน โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ที่ส่งผลกระทบอย่างรุนแรงต่อทุกภาคส่วนของสังคม ระบบการศึกษาได้รับผลกระทบอย่างหนัก มีการออกคำสั่งให้หยุดเรียน ปิดสถานศึกษา และจัดให้มีการเรียนรู้ออนไลน์ นักเรียนจำนวนมากต้องปรับตัวเข้ากับรูปแบบการเรียนออนไลน์ แต่นักเรียนส่วนใหญ่ขาดแคลนเทคโนโลยีที่จำเป็นสำหรับการเรียนออนไลน์ และการขาดความพร้อมของครอบครัวในการสนับสนุนการเรียนรู้ของบุตรหลาน การเรียนรู้แบบออนไลน์จึงส่งผลกระทบทางลบต่อนักเรียนทั้งในเรื่องความพร้อมของอุปกรณ์และเทคโนโลยีสำหรับการศึกษาทางไกลในส่วนของนักเรียน และในสถานศึกษา มีการขาดทักษะในการใช้อุปกรณ์และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาทางไกล (Middleton, 2020)

การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาที่ถูกปรับเปลี่ยนอย่างฉับพลัน ส่งผลให้ผู้เรียนมีภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ ซึ่งหมายถึง ภาวะการลดหรือสูญเสียโอกาสในการเรียนรู้ของผู้เรียนที่ควรจะได้ตามพัฒนาการ อาจเกิดจากการเปลี่ยนแปลงของสังคม เศรษฐกิจหรือการไม่ได้รับการสนับสนุนการจัดการศึกษาที่เพียงพอ (สธิพร เชาวันชัย, 2567) โดยภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ในแต่ละช่วงวัยมีความแตกต่างกัน (ทรงยศ รังสรรค์มณีนิล และ พร้อมพิไล บัวสุวรรณ, 2566) กรณีนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษา พบว่า นักเรียนเกิดภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ ด้านทักษะการอ่าน คณิตศาสตร์ และคุณลักษณะของผู้เรียนที่เปลี่ยนแปลงไป นอกจากนี้ในระดับมัธยมศึกษา พบว่า เกิดภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ด้านความรู้และการเชื่อมโยงองค์ความรู้ เกิดปัญหาด้านเจตคติต่อการเรียน และวิชาที่เรียน ด้านทักษะทางวิทยาศาสตร์และทักษะการปฏิบัติ คุณลักษณะของผู้เรียนที่เปลี่ยนแปลงไป อีกทั้งยังมีปัญหาทางด้านสภาวะทางอารมณ์ สัมพันธภาพ และสุขภาพจิตอีกด้วย (อิทธิพัทธ์ สุวทันพรกุล และคณะ, 2565) ยิ่งไปกว่านั้นจากการเกิดภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ในผู้เรียนนั้น ไม่ได้ส่งผลกระทบต่อผู้เรียนเพียงอย่างเดียว ยังส่งผลกระทบไปถึงครูผู้สอน พบว่า ครูผู้สอนมีปัญหาด้านสุขภาพจิต และเกิดความเครียด สถานศึกษาต้องมีการปรับเนื้อหาในการจัดการเรียนรู้ รวมไปถึงปรับเปลี่ยนวิธีในการวัดและประเมินผล อีกทั้งยังเกิดอุปสรรคในการบริหารจัดการในสถานศึกษา (รจิต พุ่มพฤษ และ ทวีศิลป์ กุลนภาดล, 2566)

การฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียน เป็นการดำเนินการเพื่อช่วยเหลือผู้เรียนที่มีการเสียโอกาสในการเรียนรู้ของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานการณ์โควิด-19 ทั้งด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่ควรได้รับการพัฒนาตามแต่ละช่วงวัย เพื่อให้ผู้เรียนสามารถกลับมามีศักยภาพทางการศึกษาเท่าที่ควรหรือดีขึ้น โดยสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้เสนอ มาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในด้านการออกแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้ใหม่ที่ตอบสนองบริบทความเปลี่ยนแปลงและความต้องการของผู้เรียน การเสริมพลังพัฒนาครู และผู้บริหารสถานศึกษา การสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพระหว่างสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง ชุมชน และทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องการพัฒนาคลังสื่อดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้แบบเปิดและเชื่อมโยงข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา การสร้างทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้และสุขภาวะที่ดีของผู้เรียนทั้งสุขภาพกายและสุขภาพจิต การยกระดับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพและการจัดสวัสดิการความปลอดภัย สร้างขวัญและกำลังใจ (สำนักงานเลขาธิการ

สภาการศึกษา, 2565) ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้เล็งเห็นความสำคัญ จึงได้มีการกำหนดนโยบายและจุดเน้นประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ให้มีการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต และการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2566)

รายงานผลการดำเนินงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ที่ผ่านมามีพบว่า ผลการประเมินแนวโน้มคะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน จำนวน 202 โรงเรียน 1 สาขา ในปีการศึกษาที่ผ่านมา คะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าระดับประเทศ และมีพัฒนาการลดลง จากปีการศึกษาที่ผ่านมา ซึ่งสิ่งหนึ่งที่เป็นปัญหาหลัก คือ นักเรียนเกิดภาวะถดถอยทางการเรียนรู้จึงได้มีการเร่งแก้ไขปัญหากลุ่มผู้เรียนที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 โดยเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ได้มีการเร่งแก้ไขปัญหากลุ่มผู้เรียนที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 โดยเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาและฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนทุกระดับ รวมทั้งลดความเครียดและสุขภาพจิตของผู้เรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1, 2566)

จากความเป็นมาและปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาค้นคว้าโดยมีเป้าหมายที่จะศึกษาการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียน รวมทั้งหาแนวทางในการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากรทางการศึกษาหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง สามารถใช้ข้อมูลเป็นแนวทางในการบริหารสถานศึกษา จัดการเรียนการสอน และช่วยเหลือฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนให้ลดลง จากการได้รับผลกระทบของภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เกิดขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1
2. เพื่อศึกษาแนวทางการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1

ทบทวนวรรณกรรม

ภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดของ สติพร เขาวนชัย (2561); สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2566); สถาบันวิจัยเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (2565); Coe et al. (อ้างถึงใน Angrist et al., 2021) สรุปได้ว่า ภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ หมายถึง การสูญเสียโอกาสในการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งส่งผลกระทบต่อพัฒนาการด้านทักษะความรู้ และคุณลักษณะที่ควรได้รับตามช่วงวัย โดยอาจเกิดจากปัจจัยทางสังคม เศรษฐกิจ หรือการขาดการสนับสนุนทางการศึกษา ทำให้ความสามารถทางวิชาการ ทักษะทางสังคม และแรงจูงใจในการเรียนรู้ลดลง

การฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดของ นรธรพร จันทร์เฉลี่ย เสริบุตร (2564); สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2565); Asian Development Bank (2022); United Nations Children's Fund (UNICEF) (2022); Saliccioli (2021); Carvalho et al (2020) โดยการพิจารณาจากค่าความถี่ของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและใช้เกณฑ์ในการพิจารณาเลือกปัจจัยด้านที่มีความถี่ตั้งแต่ 3 ขึ้นไป ผู้วิจัยสามารถนำมาแจกแจงและสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยเกี่ยวกับการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการประเมินและระบุความต้องการของนักเรียน หมายถึง การดำเนินการของครูในการวัดและวิเคราะห์สภาพการเรียนรู้ของนักเรียน เพื่อเข้าใจถึงปัญหาและความต้องการในการเรียนรู้ ซึ่งรวมถึงการทดสอบเพื่อประเมินความรู้ที่สูญหาย การสำรวจสภาพความเป็นอยู่และความพร้อมในการเรียนและติดตามความก้าวหน้าของการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

2. ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับบริบทความเปลี่ยนแปลง หมายถึง การดำเนินการของครูในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรและวิธีการสอนให้ตอบสนองต่อความต้องการและสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน มีการนำเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาประยุกต์ใช้ รวมถึงมีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่หลากหลาย ยืดหยุ่น และได้ผลการประเมินตามสภาพจริง เพื่อให้สามารถรองรับการเรียนรู้ในสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ

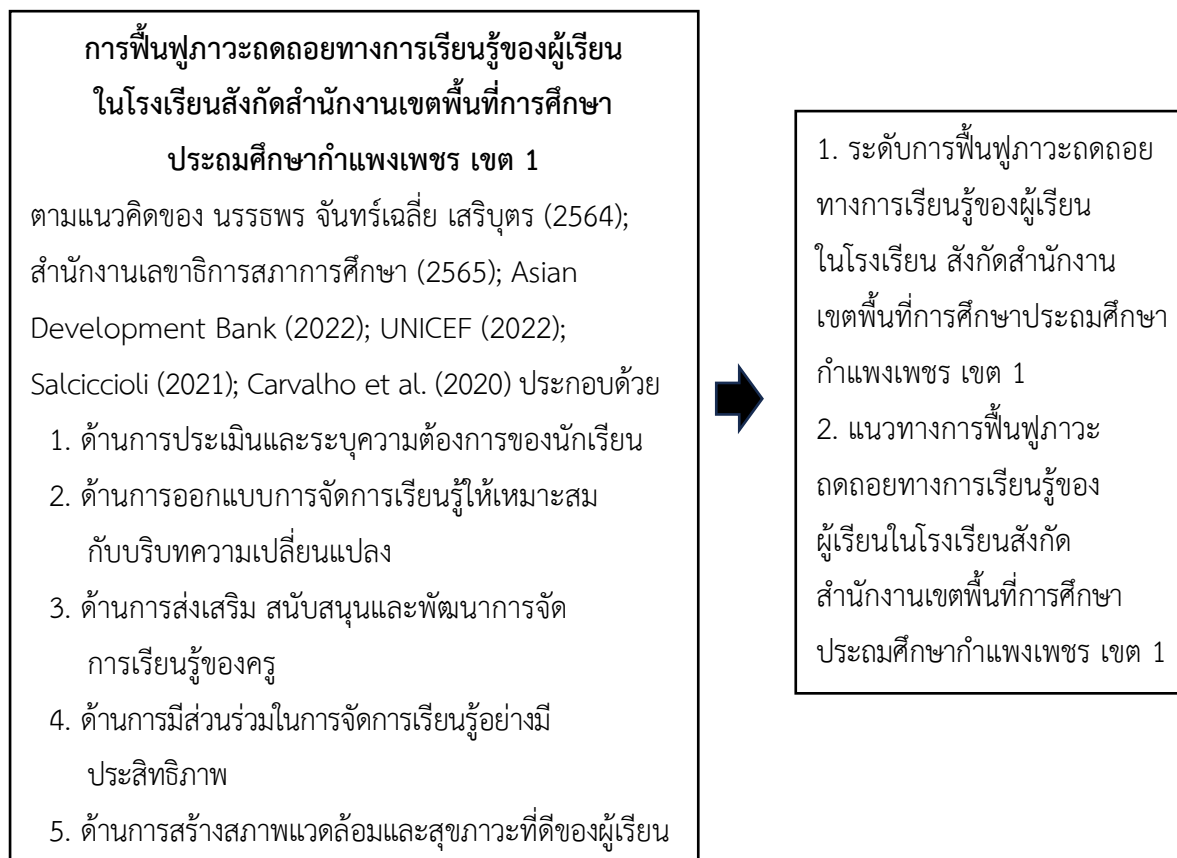
3. ด้านการส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครู หมายถึง การดำเนินการของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาทักษะของครูเพื่อจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยครูจะต้องได้รับการสนับสนุนในการพัฒนาเทคนิคการสอนและสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัล การปรับบทบาทของครูและผู้บริหารให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน มีการฝึกอบรมอย่างต่อเนื่อง เพื่อปรับปรุงผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ตลอดจนมีการนิเทศกำกับติดตามการดำเนินงานของครูผู้สอน

4. ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ หมายถึง การดำเนินการร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง และชุมชน ในการมีส่วนร่วมในการวางแผน ติดตาม และสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ รวมไปถึงส่งเสริมกิจกรรมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการเรียนรู้ และสร้างเครือข่ายความร่วมมือจากทุกภาคส่วน เพื่อให้การจัดการศึกษาแก่ผู้เรียนมีประสิทธิภาพ

5. ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมและสุขภาวะที่ดีของผู้เรียน หมายถึง การดำเนินการของครูในการจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ และส่งเสริมกิจกรรมที่พัฒนาทั้งสุขภาพกายและจิตใจ โดยให้ความสำคัญกับเด็กเป็นรายบุคคล และเสริมสร้างทัศนคติที่ดีในการเรียนรู้และการดำเนินชีวิต ให้ผู้เรียนมีกรอบความคิดเชิงบวก ปลูกฝังคุณธรรม รวมถึงการดูแลความปลอดภัยของผู้เรียน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 จำนวน 317 คน จำแนกเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา 36 คน และครู 281 คน โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างด้วยการเปิดตาราง Krejcie & Morgan (1970) และเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น ตามสัดส่วนของผู้บริหารสถานศึกษาและครูแต่ละโรงเรียนโดยใช้อำเภอของจังหวัดกำแพงเพชรที่อยู่ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 เป็นชั้นในการแบ่งกลุ่มตัวอย่าง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม เรื่อง การฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ตำแหน่ง วุฒิการศึกษาสูงสุด และประสบการณ์การทำงาน มีลักษณะเป็นแบบเติมคำตอบและแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการประเมินและระบุความต้องการของนักเรียน จำนวน 5 ข้อ 2) ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับบริบทความเปลี่ยนแปลง จำนวน 7 ข้อ 3) ด้านการส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครู จำนวน 6 ข้อ 4) ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ จำนวน 6 ข้อ และ 5) ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมและสภาวะที่ดีของผู้เรียน จำนวน 7 ข้อ รวมข้อคำถามทั้งหมด 31 ข้อ โดยมีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน โดยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ผลปรากฏว่าได้ข้อคำถามที่สามารถนำไปใช้ได้ จำนวนทั้งสิ้น 31 ข้อ ได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00 จากนั้นนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้ (Try Out) ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามด้วยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha – Coefficient) ของ Cronbach (1990) ผลปรากฏว่า ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าเท่ากับ 0.97

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 โดยใช้สถิติพื้นฐานได้แก่ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์ในการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียน จำนวน 5 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนอนุบาลกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านปงสนุก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านปงสนุก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 และศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 จำนวน 2 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เรื่อง แนวทางการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ซึ่งผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนที่ 1 แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ ได้แก่ ชื่อ – สกุล ตำแหน่ง หน่วยงาน และประสบการณ์การทำงาน มีลักษณะเป็นแบบเติมคำตอบ

ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับแนวทางการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียน มีลักษณะเป็นข้อคำถามปลายเปิดแบบมีโครงสร้าง ครอบคลุมองค์ประกอบการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการประเมินและระบุความต้องการของนักเรียน 2) ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับบริบทความเปลี่ยนแปลง 3) ด้านการส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครู 4) ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ และ 5) ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมและสุขภาวะที่ดีของผู้เรียน รวมจำนวน 5 ข้อ

ทั้งนี้ แบบสัมภาษณ์ได้รับการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน และวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์การวิจัย (IOC) พบว่า ข้อคำถามทุกข้อมีค่า IOC เท่ากับ 1.00 แสดงว่า มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยและมีความเหมาะสมสำหรับนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาสังเคราะห์ข้อมูลเป็นความเรียงแบบพรรณนาแล้วสรุปประเด็นเนื้อหาข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

1. การฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียนในโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ในภาพรวม

ที่	การฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียน ในโรงเรียน	n = 317		แปลผล	อันดับ
		$\bar{x}$	S.D.		
1	ด้านการประเมินและระบุความต้องการของนักเรียน	4.30	0.66	มาก	2
2	ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับบริบท ความเปลี่ยนแปลง	4.17	0.70	มาก	5
3	ด้านการส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนากิจการการเรียนรู้ของครู	4.18	0.88	มาก	4
4	ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ	4.27	0.73	มาก	3
5	ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมและสุขภาวะที่ดีของผู้เรียน	4.40	0.78	มาก	1
รวม		4.26	0.67	มาก	-

จากตาราง 1 พบว่า การฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.26$, S.D. = 0.67) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมและสุขภาวะที่ดีของผู้เรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.40$, S.D. = 0.78) รองลงมา คือ ด้านการประเมินและระบุความต้องการของนักเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.30$, S.D. = 0.66) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับบริบทความเปลี่ยนแปลง อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.17$, S.D. = 0.70) ตามลำดับ

2. แนวทางการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ซึ่งจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และมีประสบการณ์ในการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียน จำนวน 5 คน มีแนวทางการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียน ดังนี้

2.1 ด้านการประเมินและระบุความต้องการของนักเรียน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดแนวทางให้ครูจัดทำแผนพัฒนาผู้เรียนรายบุคคลและแผนการซ่อมเสริมรายบุคคลอย่างเป็นระบบ พร้อมทั้งมอบหมายให้ครูผู้สอนประเมินภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างรอบด้าน โดยใช้เครื่องมือประเมินที่หลากหลายและเหมาะสม นอกจากนี้ ควรดำเนินการนิเทศ กำกับดูแล และติดตามผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาผู้เรียนรายบุคคลและแผนซ่อมเสริมรายบุคคลอย่างต่อเนื่อง รวมถึงให้ขวัญกำลังใจแก่ครูผู้สอน เพื่อให้มั่นใจว่าผู้เรียนจะได้รับการพัฒนาอย่างเหมาะสม

2.2 ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับบริบทการเปลี่ยนแปลง พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรดำเนินการสำรวจความพร้อมของสื่อเทคโนโลยีและสื่อดิจิทัล รวมถึงความพร้อมของครูและนักเรียนในการใช้แพลตฟอร์มการจัดการเรียนรู้และสื่อดิจิทัล พร้อมทั้งจัดหาและสนับสนุนการเข้าถึงอุปกรณ์งบประมาณ รวมไปถึงการสนับสนุนด้านเทคนิค นอกจากนี้ ควรจัดให้มีการอบรมและพัฒนาความรู้ด้านการออกแบบ

การจัดการเรียนรู้ผ่านแพลตฟอร์มและสื่อดิจิทัลให้สอดคล้องกับบริบทของผู้เรียนและครูผู้สอน หลังจากนั้น ควรมีการกำกับ ติดตาม และประเมินผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น เพื่อให้สามารถปรับปรุง แก้ไข และยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้ให้มีความเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงทั้งในปัจจุบันและในอนาคต

2.3 ด้านการส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครู พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูผู้สอนพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ ๆ ที่จำเป็นต่อการพัฒนาผู้เรียน และความรู้ด้านเทคโนโลยี ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ โดยผ่านการอบรมจากวิทยากรภายนอก หรือจากบุคลากรภายในสถานศึกษาที่มีความรู้ความสามารถด้านเทคโนโลยี นอกจากนี้ผู้บริหารสถานศึกษายังควรสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ร่วมกันในโรงเรียน โดยให้พื้นที่และสร้างบรรยากาศที่เอื้อสำหรับแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์ระหว่างครูผู้สอน อำนวยความสะดวกและให้การสนับสนุนครู ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรประชุมวางแผน สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้ปกครองได้เข้าใจอย่างชัดเจน เรื่อง การกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ของผู้เรียน ตลอดจนแนวปฏิบัติและการจัดการเรียนรู้ที่ชัดเจน สร้างเครือข่ายและสัมพันธ์ภาพที่ดีระหว่างโรงเรียน ชุมชน และผู้ปกครอง รวมถึงสื่อสารกับผู้ปกครองในเรื่อง การกำกับติดตามการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยมีรูปแบบและช่องทางการสื่อสารที่หลากหลาย เพื่อให้เกิดการติดตามและสะท้อนผลย้อนกลับ ในการสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน

2.5 ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมและสุขภาวะที่ดีของผู้เรียน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมความตระหนักและความเข้าใจร่วมกันระหว่างครู ผู้ปกครอง และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องถึงความสำคัญของการพัฒนาสุขภาพจิตของผู้เรียน รวมถึงพัฒนาองค์ความรู้และจัดอบรมให้แก่ครูในด้านการส่งเสริมสุขภาพกายและสุขภาพจิตของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ พร้อมทั้งสนับสนุนให้ครูดำเนินกิจกรรม และประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อช่วยส่งเสริมทัศนคติเชิงบวกต่อการเรียนรู้และลดความเครียด รวมถึงความวิตกกังวลของผู้เรียน และพัฒนาสุขภาวะของผู้เรียนให้ครบทุกมิติ

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่อง แนวทางการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 สามารถอภิปรายผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. การฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ในภาพรวม พบว่า ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมและสุขภาวะที่ดีของผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับบริบทการเปลี่ยนแปลง

1.1 ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมและสุขภาวะที่ดีของผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1

ให้ความสำคัญกับการจัดบรรยากาศการเรียนรู้ที่เหมาะสม การส่งเสริมกิจกรรมที่พัฒนาทั้งสุขภาพกายและจิตใจ การเสริมสร้างทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้และการดำเนินชีวิต ตลอดจนการดูแลความปลอดภัยตามระบบมาตรฐานความปลอดภัยในสถานศึกษา สอดคล้องกับ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2565) ที่ระบุว่ามาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ด้านการสร้างทัศนคติที่ดีและสุขภาพของผู้เรียน ควรจัดสภาพแวดล้อมที่เป็นมิตรและเหมาะสมต่อการเรียนรู้ทั้งที่บ้านและในสถานศึกษา ส่งเสริมกิจกรรมพัฒนาสุขภาพกายและจิต รวมถึงจัดตั้งระบบช่วยเหลือด้านสุขภาพจิต สังคม และอารมณ์ของผู้เรียน และสอดคล้องกับ UNICEF (2022) ที่ชี้ว่าการพัฒนาสุขภาพจิต สังคม และความเป็นอยู่ที่ดีของผู้เรียนคือ การเพิ่มการเข้าถึงการสนับสนุนที่จำเป็นในโรงเรียน ควบคู่กับการอบรมครูผู้สอนให้สามารถดูแลและส่งเสริมสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมแก่ผู้เรียน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนวรรณ แสงอัม และคณะ (2567) ที่ศึกษาความต้องการจำเป็นของการดำเนินการตามมาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ซึ่งพบว่าสภาพปัจจุบันในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ มาตรการที่ 5 การสร้างทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้และสุขภาพที่ดีของผู้เรียนทั้งสุขภาพกายและสุขภาพจิต

1.2 ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับบริบทความเปลี่ยนแปลง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากครูและผู้บริหารยังมีความต้องการปรับเปลี่ยนและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ให้ชัดเจนและสอดคล้องกับภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียนมากยิ่งขึ้น โดยไม่จำเป็นต้องเหมือนการจัดการเรียนรู้ในภาวะปกติ สอดคล้องกับแนวคิดของ นรธพร จันทรเฉลี่ย เสริบุตร (2564) ที่ระบุว่าโรงเรียนต้องนำข้อมูลจากการประเมินสภาพแวดล้อมของนักเรียนไปวิเคราะห์และวางแผน ทั้งการออกแบบการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับเด็กในแต่ละระดับชั้นและรายวิชา และการบริหารงานต่าง ๆ ในโรงเรียน และสอดคล้องกับ Asian Development Bank (2022) ที่เสนอให้ออกแบบแผนการเรียนรู้ซึ่งมีโครงสร้างและทิศทางชัดเจน โดยไม่จำเป็นต้องเหมือนหลักสูตรเดิมในภาวะปกติ มีการฝึกอบรมอย่างเป็นระบบเกี่ยวกับการรู้เท่าทันเทคโนโลยีดิจิทัลแก่ผู้เรียนและผู้ปกครอง รวมถึงการอบรมเพิ่มประสิทธิภาพการสอนออนไลน์ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรัญญา ประพันธ์ และ พชรวิทย์ จันทรศิริ (2567) เรื่องแนวทางการลดภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 ที่พบว่า ด้านที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุดคือ ด้านการออกแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้และรูปแบบการสอนใหม่

2. แนวทางการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 พบว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องรวมไปถึงภาคีเครือข่ายของสถานศึกษา ควรพัฒนาการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียน ดังนี้

2.1 ด้านการประเมินและระบุความต้องการของนักเรียน ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้แนวทางการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียนไว้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดแนวทางให้ครูจัดทำแผนพัฒนาผู้เรียนรายบุคคลหรือแผนการซ่อมเสริมรายบุคคลอย่างเป็นระบบ เพื่อให้มั่นใจว่าผู้เรียนจะได้รับการพัฒนาอย่างเหมาะสม ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากผู้เรียนแต่ละคนได้รับผลกระทบจากภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน การจัดทำแผน

รายบุคคลจึงช่วยให้สามารถวางแผนทางการจัดการเรียนรู้ที่ตรงกับความต้องการเฉพาะของผู้เรียนแต่ละคน และทำให้การฟื้นฟูเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของ นรธรพร จันทรเฉลียว เสรีบุตร (2564) ที่ระบุว่า เมื่อได้ข้อมูลจากการประเมินสภาพแวดล้อมของเด็กแล้ว โรงเรียนต้องนำข้อมูลไปวิเคราะห์และวางแผนสร้างความพร้อม ทั้งการออกแบบการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับเด็กในแต่ละระดับชั้นและรายวิชา และการบริหารงานต่าง ๆ ในโรงเรียน และสอดคล้องกับ UNICEF (2022) ที่ระบุว่า การประเมินระดับการเรียนรู้ของผู้เรียนช่วยชี้แนะแนวทางการฟื้นฟูได้ดียิ่งขึ้น ตลอดจนช่วยให้กำหนดแผนการสอน จัดกิจกรรมการเรียนรู้ และพัฒนาผู้เรียนตามความต้องการและศักยภาพได้อย่างเหมาะสมและเป็นระบบ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Allensworth & Schwartz (2020) เรื่องการปฏิบัติของสถานศึกษาเพื่อแก้ไขภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียน ที่พบว่าสถานศึกษาต้องสร้างระบบตรวจสอบนักเรียนเบื้องต้นควบคู่กับการพัฒนาทักษะการใช้ชีวิตประจำวัน โดยการติดตามผู้เรียนเพื่อกำหนดการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับแต่ละบุคคลจะช่วยให้นักเรียนฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ พัฒนาการด้านอารมณ์ และการมีส่วนร่วมเชิงวิชาการ

2.2 ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับบริบทความเปลี่ยนแปลง ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้แนวทางการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียนไว้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุนให้ครูออกแบบการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบที่หลากหลายควบคู่กับการใช้สื่อที่ผสมผสานเทคโนโลยีทันสมัย ให้สอดคล้องกับศักยภาพและความแตกต่างของผู้เรียน ภายใต้เงื่อนไขความพร้อมในการเข้าถึงเทคโนโลยี ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการใช้สื่อเทคโนโลยีช่วยเสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ดึงดูดความสนใจ และทำให้ผู้เรียนเข้าถึงการเรียนรู้ได้สะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้น ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายควบคู่กับการใช้สื่อเทคโนโลยี โดยคำนึงถึงความพร้อมของครูผู้สอนและผู้เรียน สอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2566) ที่ระบุว่า การออกแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้ใหม่ให้ตอบสนองบริบทความเปลี่ยนแปลงและความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษาควรใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อกระตุ้นการเรียนรู้ ทั้งสื่อที่จับต้องได้เพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างเป็นรูปธรรม และสื่อที่ผสมผสานเทคโนโลยีทันสมัย เช่น สื่อออนไลน์ แอปพลิเคชัน และโปรแกรมสำเร็จรูปที่ปรับเปลี่ยนตามเนื้อหาและวิธีการจัดการเรียนรู้ ภายใต้เงื่อนไขการเข้าถึงสื่อ แหล่งเรียนรู้ และเทคโนโลยีของผู้เรียน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปานรวี พุ่มสวย และคณะ (2567) เรื่องแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามมาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ที่พบว่าสถานศึกษาต้องวิเคราะห์ความต้องการของนักเรียนและครู ออกแบบและพัฒนาแพลตฟอร์มโดยใช้ซอฟต์แวร์และโปรแกรมสนับสนุนการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ พร้อมวางแผนกำกับ ติดตาม และประเมินผลแพลตฟอร์มโดยผู้รับผิดชอบ เพื่อนำเสนอข้อมูลให้ผู้พัฒนาปรับปรุงต่อไป

2.3 ด้านการส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครู ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้แนวทางการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียนไว้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูผู้สอนพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ ๆ ที่จำเป็นต่อการพัฒนาผู้เรียน รวมถึงความรู้ด้านเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ ผ่านการอบรมจากวิทยากรภายนอกหรือบุคลากรภายในสถานศึกษาที่มีความสามารถด้านเทคโนโลยี ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูผู้สอนมีบทบาท

สำคัญในการเสริมศักยภาพและฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียน จึงจำเป็นต้องมีทั้งทักษะด้านเทคโนโลยี และทักษะการจัดการเรียนรู้ เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและสอดคล้องกับบริบทปัจจุบันที่เทคโนโลยี เข้ามามีบทบาทสำคัญในการดำเนินชีวิต สอดคล้องกับแนวคิดของ Asian Development Bank (2022) ที่ระบุว่า การฝึกอบรมครูเพื่อการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ คือ การเตรียมพร้อมครูให้มีทักษะในการดำเนินกลยุทธ์ การฟื้นฟู โดยอบรมอย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับวิธีการสอนที่ปรับปรุงผลการเรียนรู้ และปรับการสอนให้ตรงกับระดับ และช่องว่างทักษะของนักเรียน ซึ่งครูต้องมีทักษะทั้งในการรับมือกับภาวะถดถอยทางการเรียนรู้และการใช้ เทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาช่วยจัดการเรียนการสอน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ อีรพงศ์ ทาปัญญา (2567) เรื่องแนวทางการบริหารจัดการการเรียนรู้เพื่อฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านใหม่รัตนโกสินทร์ จังหวัดลำปาง ที่พบว่าโรงเรียนซึ่งมีการปฏิบัติที่ดีในการบริหารจัดการครูและบุคลากรทางการศึกษา ควรสร้างความรู้ความเข้าใจและสนับสนุนครูในการพัฒนาวิธีการจัดการเรียนการสอนและการใช้เทคโนโลยี ให้สอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงในสถานการณ์ปัจจุบัน

2.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้แนวทางการฟื้นฟู ภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียนไว้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างความร่วมมือกับเครือข่ายผู้ปกครองและ ชุมชนในการสื่อสารเรื่องการกำกับ ติดตามพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยใช้รูปแบบและช่องทางที่หลากหลาย เพื่อให้เกิดการติดตามและสะท้อนผลย้อนกลับในการสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดการ เรียนรู้เพื่อฟื้นฟูภาวะถดถอยมีลักษณะเปลี่ยนไปจากภาวะปกติ ผู้บริหารจึงต้องร่วมมือกับผู้ปกครองในการสร้าง ความเข้าใจให้สอดคล้องกับสภาวะปัจจุบัน ประกอบกับการเรียนรู้ของนักเรียนไม่ได้เกิดเฉพาะในห้องเรียน แต่ขยายไปสู่บ้านและชุมชน การกำกับติดตามและการสื่อสารจึงเป็นสิ่งสำคัญต่อการพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับแนวคิดของ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2566) ที่ระบุว่า การสร้างการมีส่วนร่วมในการจัด การเรียนรู้ระหว่างสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง ชุมชน และทุกภาคส่วน สถานศึกษาควรสร้างความร่วมมือกับ เครือข่ายผู้ปกครอง ชุมชน และคณะกรรมการสถานศึกษาในการพัฒนาการเรียนรู้และคุณลักษณะของผู้เรียน โดยเน้นการสร้างความรู้ความเข้าใจถึงบทบาทของผู้ปกครอง ด้วยการแจ้งข้อมูลสารสนเทศที่จำเป็นเกี่ยวกับผู้เรียน การให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างครูและผู้ปกครองเพื่อแก้ไขปัญหา และพัฒนาผู้เรียน โดยอาจใช้การประชุมผู้ปกครองและการเยี่ยมบ้านเพื่อเสริมความสัมพันธ์ระหว่างบ้านและ โรงเรียนอย่างต่อเนื่อง และสอดคล้องกับแนวคิดของ Carvalho et al. (2020) ที่เสนอข้อแนะนำเพื่อฟื้นฟูภาวะ ถดถอยทางการเรียนรู้หลังการแพร่ระบาดของโควิด - 19 ว่าควรประสานความร่วมมือและสร้างความเข้าใจกับ ผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษา เพื่อให้เกิดผลสะท้อนกลับและการปรับปรุงการจัดการศึกษาทั้งในปัจจุบัน และอนาคต นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรัญญา ประพันธ์ และ พชรวิทย์ จันทรศิริสิริ (2567) เรื่อง แนวทางการลดภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ที่พบว่าด้านการสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้มีแนวทางสำคัญ ได้แก่ การสร้างเครือข่ายและสัมพันธ์ภาพอันดีกับผู้ปกครองและชุมชน การร่วมกันจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้

การร่วมกำหนดเป้าหมายและกำกับติดตามการเรียนรู้ของผู้เรียน และการเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมรับรู้และแก้ไขปัญหาเพื่อพัฒนาการศึกษาาร่วมกัน อันเป็นการสร้างทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้

2.5 ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมและสภาวะที่ดีของผู้เรียน ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้แนวทางการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียนไว้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมและประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดตั้งระบบดูแลและช่วยเหลือนักเรียนด้านสุขภาพจิต สังคม และอารมณ์ ตลอดจนให้คำปรึกษาแก่ครูผู้สอน เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และความเป็นอยู่ที่ดีของนักเรียน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสุขภาพจิต สังคม และอารมณ์ของนักเรียนมีผลโดยตรงต่อความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง หากขาดระบบดูแลช่วยเหลือที่เหมาะสม นักเรียนอาจเผชิญความเครียด ความวิตกกังวล หรือปัญหาครอบครัวที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา อีกทั้งการให้คำปรึกษาแก่ครูยังช่วยให้ครูดูแลและสนับสนุนนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ลดความเสี่ยงที่นักเรียนจะหลุดออกจากระบบการศึกษา และช่วยฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ สอดคล้องกับแนวคิดของ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2565) ที่ระบุว่า การสร้างทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้และสภาวะที่ดีของผู้เรียนทั้งสุขภาพกายและจิต ควรจัดตั้งระบบช่วยเหลือด้านสุขภาพจิต สังคม และอารมณ์ขึ้นในสถานศึกษา โดยร่วมมือกับกระทรวงสาธารณสุขและกระทรวงการพัฒนาสังคมฯ ในด้านบุคลากรและองค์ความรู้ที่มาสนับสนุนการดำเนินงาน เช่น นักสาธารณสุขและนักจิตวิทยา และสอดคล้องกับ UNICEF (2022) ที่ระบุว่า การพัฒนาผู้เรียนด้านสุขภาพจิต สังคม และความเป็นอยู่ที่ดี คือการเพิ่มการเข้าถึงและการสนับสนุนที่จำเป็นภายในโรงเรียน รวมถึงความปลอดภัยของผู้เรียน ตลอดจนการสนับสนุนการฝึกอบรมด้านสุขภาพจิตแก่ครูผู้สอน เพื่อช่วยเหลือดูแลผู้เรียนและส่งเสริมสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ รจิต พุ่มพุกษ์ และทวีศิลป์ ภูณภาดล (2566) เรื่องการศึกษาแนวทางเพื่อฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาภายหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด - 19 ในภาวะปกติถัดไป ที่พบว่าผู้เรียนควรได้รับการช่วยเหลือดูแลโดยจัดให้มีระบบช่วยเหลือด้านสุขภาพจิต สังคม และอารมณ์ในสถานศึกษา ผ่านการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง ครูแนะแนว นักจิตวิทยา และผู้เกี่ยวข้องในการให้คำปรึกษาฟื้นฟูสุขภาพจิตใจ ดูแลความเป็นอยู่ที่ดี (Well - Being) และส่งเสริมสุขภาพจิตและความต้องการด้านอื่น ๆ เพื่อป้องกันความเสี่ยงที่นักเรียนจะหลุดออกจากระบบการศึกษาและเพื่อฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย

แนวทางการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดแนวทางการจัดทำแผนพัฒนา และซ่อมเสริมผู้เรียนรายบุคคลอย่างเป็นระบบ โดยมอบหมายให้ครูประเมินภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของนักเรียนด้วยเครื่องมือที่หลากหลาย พร้อมทั้งสำรวจความพร้อมด้านเทคโนโลยีและสื่อดิจิทัลของครูและนักเรียน เพื่อสนับสนุนอุปกรณ์และงบประมาณที่จำเป็นรวมถึงการจัดการเรียนรู้ผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้จากทุกที่ทุกเวลา นอกจากนี้ ควรส่งเสริมให้ครูพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ ๆ และทักษะด้านเทคโนโลยีผ่านการอบรมและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในสถานศึกษา สร้างความเข้าใจและสัมพันธภาพที่ดีกับผู้ปกครอง

และชุมชนเพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน รวมถึงส่งเสริมความตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาสุขภาพกายและสุขภาพจิตของผู้เรียน ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยส่งเสริมทัศนคติเชิงบวกต่อการเรียนรู้และลดความเครียดของผู้เรียน ทั้งนี้ ผู้บริหารควรดำเนินการนิเทศ กำกับดูแล และติดตามผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อปรับปรุงและยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงทั้งในปัจจุบันและอนาคต

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัยพบว่า ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมและสุขภาวะที่ดีของผู้เรียนเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรมีการประชุมชี้แจงและสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการดูแลสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ รวมถึงสุขภาพกายและสุขภาพจิตของผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อสร้างความร่วมมือให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น

2. จากผลการวิจัยพบว่า ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับบริบทความเปลี่ยนแปลงเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างความตระหนักแก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องให้เห็นถึงความสำคัญในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ให้การสนับสนุนการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีโครงสร้างและกำหนดทิศทางที่ชัดเจน เป็นไปได้ ซึ่งไม่จำเป็นต้องเหมือนหลักสูตรเดิมในภาวะปกติ เพื่อให้เหมาะสมกับภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เกิดขึ้น

3. จากผลการวิจัยพบว่า สถานศึกษา ควรได้รับการสนับสนุนอุปกรณ์ งบประมาณ รวมไปถึงการสนับสนุนด้านเทคนิคของทั้งครูและนักเรียน ให้เหมาะสมกับความพร้อมในการจัดการเรียนรู้เพื่อการฟื้นฟูภาวะถดถอยของผู้เรียนที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ควรให้การสนับสนุน ช่วยเหลือ และให้คำปรึกษาแก่สถานศึกษาในพื้นที่ให้สามารถใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีเจ้าหน้าที่ด้านเทคนิคที่สามารถไปช่วยเหลือ หรือให้คำปรึกษาแก่สถานศึกษา

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียนที่มีความสอดคล้องและเหมาะสมกับการจัดการศึกษาในระดับต่าง ๆ สถานศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกัน รวมถึงความพร้อม และบริบทพื้นที่ของสถานศึกษาในแต่ละภูมิภาค

2. ควรศึกษากลยุทธ์ในการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียนที่มีความสอดคล้องและเหมาะสมกับการจัดการศึกษาในระดับต่าง ๆ สถานศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกัน รวมถึงความพร้อมและบริบทพื้นที่ของสถานศึกษาในแต่ละภูมิภาค

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2566). นโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567. กระทรวงศึกษาธิการ.
- ทรงยศ รังสรรค์มณีนิล และ พร้อมพิไล บัวสุวรรณ. (2566). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการเพื่อฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ. *วารสารรัชต์ภาคย์*, 17(53), 120 - 138.
<https://so05.tci-thaijo.org/index.php/RJPJ/article/download/263747/179253/1043633>
- ธนวรรณ แสงอิม, สรรชัย ชูชีพ, และภัสสร เลาสวัสดิกุล. (2567). การศึกษาความต้องการจำเป็นของการดำเนินการตามมาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระบุรี เขต 1. *วารสารวิชาการสถาบันพัฒนาพระวิทยากร*, 7(3), 527 - 539. <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/tmd/article/view/271123/185243>
- ธีรพงศ์ ทาปัญญา. (2567). แนวทางการบริหารจัดการการเรียนรู้เพื่อฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านใหม่รัตนโกสินทร์ จังหวัดลำปาง [ค้นคว้าอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่]. Chiang Mai University Digital Collections - CMUDC. <https://cmudc.library.cmu.ac.th/frontend/Info/item/dc:180336>
- นรรธพร จันทรเฉลี่ย เสริบุตร. (2564). การจัดการเรียนรู้ช่วงโควิด - 19 กับการฟื้นฟูภาวะการเรียนรู้ถดถอย (Learning Loss Recovery) กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านปลาตาวและการขยายผลสู่โรงเรียนเครือข่าย. <https://www.starfishlabz.com/blog/653-education-recovery-การฟื้นฟูการเรียนรู้ที่ถดถอย>
- ปานรวี พุ่มสวย, ศิริพล แสนบุญส่ง, และพรเทพ ฐิ์แผน. (2567). แนวทางพัฒนาการดำเนินงานตามมาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 1. *วารสารมณีเชษฐาราม วัจจอมมณี*, 7(4), 804 - 827. <https://so07.tci-thaijo.org/index.php/JMCR/article/view/5372/3478>
- รจิต พุ่มพฤษ และ ทวีศิลป์ กุลนาคดล. (2566). การศึกษาแนวทางเพื่อฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาภายหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด - 19 ในภาวะปกติถัดไป. *วารสารพุทธศาสตร์ มจร อุบลราชธานี*, 6(2), 941 - 958. <https://so12.tci-thaijo.org/index.php/JOBU2025/article/view/5234/y6-2>
- วรัญญา ประพันธ์ และ พชรวิทย์ จันทรศิริสิริ. (2567). แนวทางการลดภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2. *วารสารพุทธปรัชญาวิวัฒน์*, 8(2), 14 - 25. <https://ojs.mbu.ac.th/index.php/jbpe/article/view/2633/1687>

สถาบันวิจัยเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา. (2565). *Learning Loss ภาวะการเรียนรู้ถดถอย*.

<https://research.eef.or.th/learning-loss-recession>

สกริพร เชาว์ชัย. (2561). *การวิจัยทางการบริหารการศึกษา*. เอกสารประกอบการสอน วิชา 354517

การวิจัยทางการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยนเรศวร.

สกริพร เชาว์ชัย. (2567). *การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน*.

การพิมพ์ต่อทคอม.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1. (2566). *แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ*

พ.ศ. 2567. กระทรวงศึกษาธิการ.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2566, 2 มีนาคม). *ถอดบทเรียนการแก้ไขภาวะถดถอย*

ทางการเรียนรู้ *Learning Loss*.

http://academic.obec.go.th/web/images/document/1677744507_d_1.pdf

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2565). *มาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้*. เอสพีเคการพิมพ์.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2566). *แนวทางเชิงปฏิบัติในการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้*.

พริกหวานกราฟฟิค.

อิทธิพัทธ์ สุวทันพรกุล, มณฑา ตูลย์เมธการ, พนิดา ศกุนตนาค, อรุมา เจริญสุข, และชวณ สรรค์คำ.

(2565). *รายงานผล การศึกษาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน*

ในสถานการณ์โควิด - 19: สภาพการณ์ บทเรียน และแนวทางการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

Allensworth, E. & Schwartz, N. (2020). *School Practices to Address Student Learning Loss*.

EdResearch for Recovery Project.

Angrist, N., de Barros, A., Bhula, R., Chakera, S., Cummiskey, C., DeStefano, J., Floretta, J.,

Kaffenberger, M., Piper, B., & Stern, J. (2021). Building Back Better to Avert A Learning

Catastrophe: Estimating Learning Loss from COVID - 19 School Shutdowns in Africa

and Facilitating Short - Term and Long - Term Learning Recovery. *International*

Journal of Educational Development, 84, 1 - 14.

<https://doi.org/10.1016/j.ijedudev.2021.102397>

Asian Development Bank. (2022). *How to Recover Learning Losses from COVID - 19 School*

Closures in Asia and the Pacific. ADB Brief No. 217. Asian Development Bank

Carvalho, S., Rossiter, J., Angrist, N., Hares, S., & Silverman, R. (2020). *Planning for School*

Reopening and Recovery After COVID - 19. Center for Global Development.

Cronbach, L.J. (1990). *Essentials of Psychological Testing* (5th ed.). Harper & Row.

Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities.

Educational and Psychological Measurement, 30(3), 607 - 610.

<https://doi.org/10.1177/001316447003000308>

Middleton, K.V. (2020). The Longer - Term Impact of COVID - 19 on K – 12 Student Learning and Assessment. *Educational Measurement, Issues and Practice*, 39(3), 41 - 44.

<https://doi.org/10.1111/emip.12368>

Salciccioli, M. (2021). *Understanding and Addressing Disruptions to Learning During*

The COVID-19 Pandemic. CSBA Research & Policy Briefs.

United Nations Children’s Fund. (2022). *Where are We on Education Recovery? – Taking*

The Global Pulse of A RAPID Response. UNICEF for Every Child.

<https://www.unicef.org/reports/where-are-we-education-recovery>